

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Obywatelskich

RPO-632069-IX-9003/09/TO

00-090 Warszawa Tel. centr. 0-22 551 77 00
Al. Solidarności 77 Fax 0-22 827 64 53

Warszawa, 15.01.2010.r.

Pan
Jerzy MILLER

Minister Spraw Wewnętrznych
i Administracji

szanowny Panie Ministrze

Uprzejmie informuję, iż w ostatnim czasie do Rzecznika Praw Obywatelskich nasiliły się skargi osób starających się o przyjęcie do służby w Policji. Podnoszą oni, że z uwagi na opinię prawną Biura Prawnego Komendy Głównej Policji dotyczącą rozumienia pojęcia niekaralności, wynikającego z treści art. 25 ust. 1 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz.U. z 2007 r. Nr 43, poz. 277 ze zm.) przerywane są wobec nich postępowania kwalifikacyjne do służby w Policji. Ponadto niniejszy problem podniesiony został w trakcie przeprowadzonej kontroli przestrzegania praw i wolności obywatelskich funkcjonariuszy Komendy Wojewódzkiej Policji w Katowicach. Należy w tym miejscu zaznaczyć, iż z chwilą wydania przedmiotowej opinii przerwano postępowania kwalifikacyjne wobec osób, które przeszły już badania lekarskie. Z informacji uzyskanych przez Rzecznika wynika, iż koszt takiego badania wynosi około 700 - 800 zł od osoby.

Pojęcie niekaralności do ustawy o Policji wprowadzone zostało ustawą z dnia 21 lipca 1995 r. o zmianie ustaw: o urzędzie Ministra Spraw Wewnętrznych, o Policji, o Urzędzie Ochrony Państwa, o Straży Granicznej oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 104, poz. 515 ze zm.). Od tego momentu służby właściwe w sprawach doboru oceniały kandydatów do służby w Policji z punktu widzenia wymogu niekaralności. Z informacji uzyskanych przez Rzecznika wynika, iż w dotychczasowej praktyce, oceniając kandydata do służby w Policji z punktu widzenia wymogu niekaralności nie brano pod uwagę popełnionych przez niego wykroczeń, o ile kandydat spełniał jednocześnie wymóg

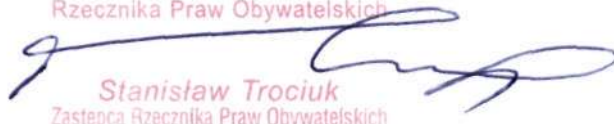
nieposzlakowanej opinii. Praktyka taka stała w zgodzie z treścią ustawy o Policji, w szczególności z art. 41 ust. 1 pkt 4 oraz z art. 41 ust. 2 pkt 2. Jak trafnie zauważył Naczelny Sąd Administracyjny w wyroku z dnia 4 maja 2004 r. (OSK 55/04) - żaden akt prawa powszechnie obowiązującego nie jest luźnym zbiorem przepisów, których znaczenia w każdym przypadku można się doszukać w oderwaniu od całokształtu rozwiązań prawnych w danej dziedzinie. Akt prawa powszechnie obowiązującego jest zbiorem współistniejących i wzajemnie od siebie zależnych przepisów prawa. Mówiąc o miejscu przepisu w systemie prawa mamy na myśli zarówno miejsce w systematyce wewnętrznej aktu prawnego jak i zewnętrznej. Wymogu niekaralności za wykroczenia nie przewiduje znaczna większość pragmatyk funkcjonariuszy służb mundurowych (w tym żołnierzy zawodowych). Zgodnie z art. 28 ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o Państwowej Straży Pożarnej (Dz.U. z 2009 r. Nr 12, poz. 68 ze zm.) służbę w Państwowej Straży Pożarnej może pełnić obywatel polski, **niekarany za przestępstwo lub za przestępstwo skarbowe**, korzystający z pełni praw publicznych, posiadający co najmniej średnie wykształcenie oraz zdolność fizyczną i psychiczną do pełnienia tej służby. Stosownie do treści art. 31 ust. 1 ustawy z dnia 12 października 1990 r. o Straży Granicznej (Dz.U. z 2005 Nr 234, poz. 1997 ze zm.) służbę w Straży Granicznej może pełnić osoba posiadająca wyłącznie obywatelstwo polskie, o nieposzlakowanej opinii, **niekarana za przestępstwo lub przestępstwo skarbowe**, korzystająca w pełni z praw publicznych, posiadająca co najmniej średnie wykształcenie oraz zdolność fizyczną i psychiczną do służby w formacjach uzbrojonych, podległych szczególnej dyscyplinie służbowej, której gotowa jest się podporządkować, a także dająca rękojmię zachowania tajemnicy stosownie do wymogów określonych w przepisach o ochronie informacji niejawnych. Podobne przepisy zawierają pragmatyki służbowe Biura Ochrony Rządu, Służby Celnej oraz Centralnego Biura Antykorupcyjnego. Wymogu niekaralności w ogóle nie przewidują ustawy o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Agencji Wywiadu oraz o służbie funkcjonariuszy Służby Kontrwywiadu Wojskowego i Służby Wywiadu Wojskowego. Jedynie kandydaci do Służby Więziennej podobnie jak do Policji winni spełniać wymóg niekaralności. Jednak w przeciwieństwie do Policji organy właściwe w sprawach doboru Służby Więziennej nie biorą pod uwagę niekaralności kandydata za wykroczenie.

Jednocześnie należy podzielić pogląd Biura Prawnego Komendy Głównej Policji w zakresie zaproponowania stosownej zmiany treści art. 25 ust. 1 ustawy o Policji, aby wyeliminować przedmiotowe wątpliwości. Jak wynika z w/w porównania prawodawca postanowił bowiem doprecyzować wymóg niekaralności w innych służbach mundurowych, poczynając od Służby Celnej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej, Straży Granicznej na Centralnym Biurze Antykompcyjnym kończąc. Nie był jednak w tym względzie konsekwentny zapominając o Policji i Służbie Więziennej.

W związku z powyższym na podstawie art. 12 pkt 2 ustawy z dnia 15 lipca 1987r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz.U. z 2001 r. Nr 14, poz. 147 ze zm.) zwracam się do Pana Ministra z uprzejmą prośbą o zbadanie przedstawionego problemu oraz przedstawienie stosownych informacji w tej sprawie.

Z poważaniem

Z upoważnienia
Rzecznika Praw Obywatelskich

Stanisław Trociuk
Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich